

■ **recensió**

REVISTA D'HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA,
Números 7/8, 2014 | Print ISSN 2014-1572 / Online ISSN 2014-1564
P. 170-171
<http://revistes.iec.cat/index.php/JOCIH>

Ignasi Roviró Alemany (ed.), *Estètica catalana, estètica europea.* *Estudis d'estètica: entre la tradició i l'actualitat* Publicacions de la Facultat de Filosofia/Universitat Ramon Llull, Barcelona, 2011

Mireia Jurado Salvans

Universitat de Vic
mjuradosal@gmail.com

El tercer volum de la col·lecció «Filosofia i Cultura» reuneix un conjunt de treballs encaminats a l'estudi de l'estètica catalana contemporània dins del context de l'estètica europea per tal d'emmarcar la influència sociocultural d'aquests plantejaments a Catalunya i a Europa.

Enceta la publicació el professor Giuseppe Di Giacomo, que ofereix una anàlisi minuciosa de la relació entre la imatge i la temporalitat en tres autors contemporanis molt influents: Aby Warburg, Walter Benjamin i Theodor Adorno. Warburg estableix una dualitat en les imatges entre l'apol·lini i el dionisiac, el visible i l'invisible, i defensa els nous sentits de les imatges artístiques en relació a una memòria històrica complexa sempre present. Benjamin i Adorno centren la seva reflexió en la relació imatge-realitat. Benjamin defensa una imatge dialèctica formada per presència i representació, que apareix i es fa visible sense una continuïtat històrica. Adorno, en canvi, entén l'obra d'art com una manifestació del seu propi contingut vinculada directament a la temporalitat i a la historicitat i concep les imatges com a processos dinàmics amb una multiplicitat indefinida de significats. Aquests plantejaments europeus van costar de quallar a Catalunya i no s'introduiran fins anys més tard, després de la guerra de 1936-1939.

En el segon estudi, el professor Luca Marchetti tracta la dificultat de discernir què és art en la interpretació filosòfica d'Arthur C. Danto. La identitat de les peces artístiques es construeix de la tríada entre la intencionalitat productiva de l'autor, el context historicoartístic (món de l'art) i la pròpia obra d'art. Per a Danto cada obra és ontològicament diferent i alberga una essència immutable; per tant, amb una sola interpretació correcta. En lligar l'obra

al context històric, la seva identitat es torna totalment inestable, en risc continuat de convertir-se en un mer objecte.

A continuació, Ignasi Roviró, Manuel Jorba, Xavier Serra i Conrad Vilanou ens donen a conèixer l'estat de les seves investigacions sobre l'estètica catalana del segle XIX i inici del XX. En primer lloc, Roviró aprofundeix en una de les vies d'entrada del pensament liberal i la influència de l'estètica anglesa a Catalunya durant els primers anys del segle XIX. Es tracta del retòric escocès Hugh Blair, pres pels liberals —tant catalans com espanyols— com a bandera ideològica. A Catalunya el pensament de Blair va ser introduït per Manuel Casamada i Comella, un frare barceloní defensor del moderantisme liberal que tingué molt de ressò en el context català. Casamada és un autor poc estudiat, però que destaca per la distinció que fa entre el bell i el sublim en el discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona el 1837.

En segon lloc, Manuel Jorba ens il·lustra sobre la importància de Manuel Milà i Fontanals en la divulgació de l'estètica fora del món acadèmic. S'atribueix a la figura de Milà i Fontanals la publicació del primer text d'estètica per a universitaris i professors (*Manual d'estètica*, 1848). Però, més enllà de l'àmbit purament acadèmic, aquest erudit volia donar pautes als lectors de diferent formació respecte als principis ètics i estètics de les obres artístiques i literàries i orientar els judicis cap a les obres que el mereixien. Davant del naixement d'una nova doctrina, l'estètica, pretenia proporcionar-ne unes bases sòlides raonades.

La tercera recerca, a mans de Xavier Serra, ens revela un personatge de la Renaixença avui oblidat, el catedràtic Josep Vicenç Fillol, coetani de Manuel Milà i Fontanals. L'octubre de 1862 Fillol obria el curs universitari a València amb un discurs sobre «El gust intel·lectual», en el qual assenyalava la importància de desenvolupar un gust intel·lectual correcte mitjançant l'estudi i el treball. Guanyador de la càtedra de literatura general i espanyola de la Universitat de València, Fillol, «poeta en vernacle», va evolucionar cap a l'integrisme catòlic, esdevenint igualment —en assumir els complexos d'inferioritat lingüística propis de l'època— un ferm defensor de la llengua castellana. Va publicar diverses obres, entre les quals destaca el seu manual escolar en vers titulat *Ensayos poéticos sobre la estética y la oratoria*, de l'any 1853.

Per últim, Conrad Vilanou centra l'atenció en el pensament estètic de Joan Roura-Parella, pedagog i filòsof exiliat als Estats Units. Amant de la música, la pintura i la literatura, Roura-Parella va compaginar els seus interessos intel·lectuals amb la docència, convertint-se en professor a la Wesleyan University. Com a docent va professar diverses matèries relacionades amb l'estètica, subratllant la importància de l'obra d'art, el geni de l'artista i el plaer estètic. Vilanou focalitza la recerca repassant el contingut dels dos cursos amb més d'èxit («Art in human experience» i «Art style as a World view») i transcriu el contingut d'aquestes lliçons.